

การประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ ๖

วันศุกร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑

ณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

รวมบทความและบทความ

จัดทำโดย

สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เพื่อการใช้อ้างอิง

จัดทำโดย

สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

การประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ ๖

วันศุกร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑

ณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

บรรณาธิการโดย

ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารงลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชญาณ์ นักพ็อน

กระบวนการเป็นผู้นำแบบทางการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น
ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา
อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร*

Process of formal leadership and participation in local political
approach of Thai hill tribe ethnic group in Khlong Lan district,
Kamphaeng Phet province

โอกามา จำแกะ¹, ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์², ชลกันดาร นาคทิม³
Email address: okama24@hotmail.co.th, natthawut.s@rbru.ac.th,
chonlakanda.na@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา 2) เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยในการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา ใช้แนวทางการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บข้อมูล เรื่องราว ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด ของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมจนกระทั่งข้อมูลอิมตัวตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง การสรุปผลการวิจัย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแบบตีความเพื่อสังเคราะห์ข้อมูล การสรุปรายงานผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

1. พัฒนาการการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพัฒนาการจาก 1) สมัยแห่งผู้นำครอบครัว ผู้นำชนเผ่าแต่ละชนเผ่า ปกครองกันเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่อยู่ในพื้นที่มาก่อน คือ ชนเผ่าปากกาญจ และกลุ่มชนเผ่าอื่น ๆ ที่อพยพมาจากทางภาคเหนือ ตั้งแต่ พ.ศ.2493 2) สมัยแห่งการต่อสู้เพื่อการดำรงชีพ ที่สืบเนื่องมาจากคำสั่งของรัฐให้อพยพชนชาติพันธุ์ให้ลงมาจากบนภูเขาเพื่อมาอยู่ในสถานที่ที่รัฐจัดสรรให้ เพื่อประกาศเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ 3) การมีอำนาจแห่งตนของ

*โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการวิจัยชุมชน สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า ประจำปี 2560

¹ อาจารย์โปรแกรมวิชาการพัฒนาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

³ นักวิจัยอิสระ

ชนชาติพันธุ์ที่มีระบบการปกครอง โดยผู้นำกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือก 4) การเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ ที่มีผลมาจากการกระจายอำนาจการปกครองลงสู่ท้องถิ่น

2. สาเหตุในการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 1) เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มชนเผ่าของตนเอง ในการรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของชนเผ่า 2) เพื่อการติดต่อสื่อสาร ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และ 3) เพื่อต้องการรักษาและปกป้องสิทธิในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของสมาชิกชนเผ่าตนเอง

3. ปัจจัยในการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 1) ภาษา 2) แรงจูงใจที่ต้องการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 3) การศึกษา 4) ลักษณะส่วนบุคคล 5) ฐานะความเป็นอยู่และความเข้าใจของคนในครอบครัว 6) ความเห็นพ้องต้องกันและ 7) ผลงานที่ผ่านมา

4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 1) การเข้าร่วมประชุม 2) การถูกเชิญชวนและชักชวน 3) การอภิปราย และการเสนอญัตติในที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) คุณลักษณะของการเป็นผู้นำชนเผ่า 5) วัฒนธรรมของการพัฒนา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีฐานในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มชนเผ่า มีฐานในเรื่องของการเป็นตัวแทน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต ควรที่จะมีการให้ความรู้หรือพัฒนากลุ่มชนเผ่าเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

2. การที่มีหน่วยงานดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มชาติพันธุ์ ตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน แต่เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและประโยชน์สูงสุด ควรจะใช้ฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานร่วมด้วยในฐานที่ดูแลประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ และกลุ่มชาติพันธุ์เองก็เป็นผู้ที่มีส่วนบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำสำคัญ : ผู้นำแบบทางการ, การมีส่วนร่วม, กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา, การเมืองท้องถิ่น

Abstract

The purpose of this research is to 1) study the formal leadership development process of Thai hill tribe ethnic groups, 2) study causes and factors in being a formal leader of Thai hill tribe ethnic group, 3) study behavioral participation in the local political approach of Thai hill tribe ethnic groups.

The study used a historical research approach with a qualitative research method to collect data, stories, experience, point of view of data givers so as to obtain comprehensive data and data saturation according to the research objectives. The selection of data giver was based on a purposive sampling. The content analysis by interpreting was used to summarize the research results followed by data analysis and synthesis. Descriptive research results were used to describe what connected between a conceptual framework and phenomena.

The research results revealed that 1. Formal leadership development of Thai hill tribe ethnic group in Khlong Lan District, Kamphaengphet Province. Development from 1) Age of family leaders The tribal leaders of each tribe were divided into two groups: the pre-tribe groups, the tribes of Pga K'nyau and other tribes who had migrated from the North since 1950 2) the struggle for survival following the orders from the state to evacuate the races, the breed descends from the mountain to the place where the state allocates it to be declared a national park 3) the power of tribe's 4) the ethnic group formal leader it results from the decentralization to local government.

2. The reasons for being a formal leader of Thai hill tribe ethnic group in Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province, consist of; 1) being a representative to preserve the rights and benefits of the ethnic group that a person belongs to, 2) contacting and communicating with other authorities. Sending-receiving message and communication were carried out by the formal leader who acted as a representative between different authorities and members of each ethnic group, 3) maintaining and protecting the rights in problem solution and respond to the need of members of the ethnic group.

3. Factors supporting formal leadership of Thai hill tribe ethnic group in Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province, consisting of ; 1) language 2) motivation in working for benefits of majority, 3) educational background 4) personal characteristics, 5) status of life and understanding of members in the family, 6) factors relating to participation and 7) the previous pieces of work.

4. Behavioral participation in local politic's of the Thai hill tribe ethnic groups in Khlong Lan district, Kamphaeng Phet province are as follows: 1) participation in meetings, 2) invitation and persuasion, 3) discussion, debate and expressing point of view in the meeting of the local government council, 4) a feature of the tribal leaders, 5) cultural of development.

Suggestion from the research: 1) Since Thai hill tribe ethnic group in Khlong Lan district, Kamphaeng Phet province sharing unity base with other ethnic groups and the concept of being a representative, in order to make a development of lands in the future, knowledge or development in participatory democracy should be carried out. 2) Authorities who implement activities with the ethnic groups according to the role and duty of each authoritative unit, for serving sustainable development and optimum benefits, should utilize local administrative organization bases to carry out the task together as the local administrative organizations are the ones who oversee the ethnic groups in the region and the ethnic groups are also the persons who take part in managing resources of the local administration organization.

Keyword: formal leadership, participation, Thai hill tribe ethnic group, local political

บทนำ

บริเวณทางภูมิภาคทางเหนือของประเทศไทยได้มีกลุ่มชาติพันธุ์และชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ละกลุ่มจะมีลักษณะการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อ ชนกลุ่มน้อยดังกล่าวนี้หน่วยงานราชการไทยได้เรียกว่า “ชาวไทยภูเขา” และจะมีการอยู่อาศัยกระจุกกระจายไปตามจังหวัดต่างๆ กว่า 20 จังหวัด บ้างก็อาศัยตามภูเขาสูง บ้างก็อาศัยในพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่อยู่บริเวณภาคเหนือตอนล่างและมีอาณาเขตที่ติดต่อกับภาคกลาง ในอดีตเมื่อ พ.ศ.2521-2524 ได้มีการอพยพของชาวไทยภูเขาเข้ามาในพื้นที่ของจังหวัด คือที่บริเวณอำเภอคลองลาน และในพ.ศ.2525 ทางรัฐบาลไทยได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้พื้นที่ป่าคลองลานเป็นอุทยานแห่งชาติและพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ในอีกสองปีต่อมา คือพ.ศ.2527-2529 คณะกรรมการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดกำแพงเพชร ได้มีคำสั่งดำเนินการอพยพชาวเขาไปยังพื้นที่ที่จัดสรรใหม่ในบริเวณอำเภอคลองลานและอำเภอใกล้เคียง กระทั่งต่อมาในพ.ศ.2537 จึงได้มีการจัดตั้งโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ขึ้น ด้วยพัฒนาการของกระบวนการใช้กฎหมายเพื่อเปลี่ยนพื้นที่การดำรงวิถีชีวิตดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มคนชาวเขาที่มีความพยายามที่จะปรับตัวในด้านพฤติกรรมเพื่อให้เข้ากับสังคมไทย แต่ทว่าผลกระทบจากการพัฒนาของภาครัฐที่ทำให้ก่อเกิดปัญหากับกลุ่มชาวเขาในจังหวัดกำแพงเพชร คือการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวเขา เนื่องจากโครงการพัฒนาเน้นฟื้นฟูสภาพป่า ให้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่มีความสมบูรณ์ดั้งเดิม ให้ราษฎรที่ขาดแคลนที่ดินทำกินได้มีที่ดินเป็นหลักแหล่ง ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวเขาขาดหายไป จึงทำให้ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณอำเภอคลองลานและบริเวณใกล้เคียงต้องอพยพเข้าไปทำงานในเขตเมืองมากขึ้น เช่น ขายดอกไม้และพวงมาลัย ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนชาวเขาที่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับก็พากันออกจากพื้นที่ไปทำงานรับจ้างในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นวิถีแห่งความเป็นชุมชนชาวเขาจึงขาดหายไป

ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและการเมืองที่ผ่านมา สังเกตเห็นได้ว่าลักษณะปัญหาของชาวเขา คือปัญหาทางสังคมของพหุวัฒนธรรมในสังคมไทยจะปรากฏตัวขึ้นอย่างหลากหลาย ประการแรก คือการเรียกร้องสิทธิทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยในชาติจะมีเพิ่มมากขึ้น เพราะจะขยายตัวไปเกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิชุมชนในด้านต่าง ๆ ด้วย ประการที่สอง คือความขัดแย้งกับวัฒนธรรมของกลุ่มชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่เริ่มขยายตัวรุนแรงมากขึ้น เพราะการบังคับใช้กฎหมายที่ละเลยและไม่เห็นความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ประการที่สาม คือประเด็นการเมืองเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของคนพลัดถิ่น และประการที่สี่ คือความขัดแย้งและอคติเกี่ยวกับวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน

จากสภาพเบื้องต้นที่มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะพหุวัฒนธรรมในสังคมไทยเช่นนี้เอง จึงต้องการจะทำความเข้าใจกับความหมายและความซับซ้อนของพหุวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในบริบทของการเปลี่ยนผ่านทางสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบันในประเด็นสำคัญต่าง ๆ คือ 1) ความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมในบริบททางประวัติศาสตร์ของปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมและการต่อสู้ทางการเมือง 2) ความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นมุมมอง

เกี่ยวกับอัตลักษณ์และชาติพันธุ์ 3) ความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นปฏิบัติการของการปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน เพื่อสร้างสังคมที่ยอมรับพหุวัฒนธรรมมากขึ้น 4) ความเข้าใจพหุวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นทฤษฎีการเมืองและนโยบายเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง (สำนักส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 จังหวัดเชียงใหม่, 2546: 5-6)

สถานการณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาในอำเภอคลองลาน กล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มชาวเขาที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาของรัฐบาลไทย โดยในช่วงแรก กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ จำนวนกว่า 6 เผ่า คือ ชนเผ่าปกากญอ ม้ง เมี่ยน ละหู่ ลีซู และลัวะ ได้อพยพเข้ามาในพื้นที่และอาศัยอยู่ในดินแดนที่อยู่ในการควบคุมของรัฐบนพื้นที่สูง การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มอำนาจที่เหนือกว่า และกลุ่มคนพื้นราบ ถือเป็นแรงกดดันที่กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผชิญในแผ่นดินไทย เป็นเหตุทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ตกอยู่ในสภาพคนชายขอบไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมพื้นราบ การเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวทำให้กลุ่มชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ต้องทำการสร้างพื้นที่ (place making) ของตัวเอง ด้วยการปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์ มีการแสวงหาความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์และเพื่อสื่อสารสัมพันธ์กับคนพื้นราบ รวมไปถึงการรวมตัวของกลุ่มชาวเขาด้วยกันเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างความเป็นชุมชนของชาติพันธุ์ เพื่อใช้เป็นเกราะป้องกันสำหรับการอยู่รอดในสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา และในปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาดังกล่าว ได้ใช้กลไกทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อเรียกร้องให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ของตนเอง จึงมีการลงสมัครแข่งขันการเมืองในระดับท้องถิ่นกับกลุ่มคนพื้นราบ บางคนได้รับการเลือกตั้ง บางคนแพ้การเลือกตั้ง แต่สิ่งที่น่าสนใจและค้นหาคำตอบ คือกระบวนการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาที่สามารถเข้ามาเป็นผู้นำแบบเป็นทางการนั้นมีสาเหตุและปัจจัยอะไร รวมถึงประโยชน์จากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นนั้นสามารถเข้าถึงกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเหล่านี้อย่างแท้จริงหรือไม่ จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาเชิงประเด็นพื้นที่ในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยในการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้คณะผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview) ลักษณะแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) เป็นการเก็บข้อมูล เรื่องราว ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด ของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมจนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว (Saturation Data) ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ที่มุ่งศึกษาข้อมูลปรากฏการณ์ทางสังคม ที่เน้นประสบการณ์และมุมมองของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) การเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การสรุปผลการวิจัย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบบตีความและสรุปข้อมูลจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล สรุปรายงานผลการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างแนวคิดและปรากฏการณ์ ตลอดจนข้อมูลที่ได้จัดจำแนกเป็นหมวดหมู่และตีความในมิติต่าง ๆ เป็นภาพรวมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

พัฒนาการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ยุคสมัยของการเป็นผู้นำเริ่มมาจากการเป็นผู้นำอย่างไม่เป็นทางการซึ่งในที่นี้สรุปเป็นพัฒนาการได้ ดังนี้

1. ยุคสมัยแห่งผู้นำชนครอบครัว ผู้นำชนเผ่าแต่ละชนเผ่า มีการปกครองกันเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1.1 กลุ่มที่อยู่ในพื้นที่มาก่อน ได้แก่ ชนเผ่าปากกญอ เดิมชาวปากกญอ (ยาง) หรือกะเหรี่ยงเป็นอาศัยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติคลองลาน ซึ่งเป็นพื้นที่สูงทั้งนี้เพราะประเทศไทยฝั่งตะวันตกเป็นที่ที่ชาวปากกญอตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่น และมีหลักฐานทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ที่ยืนยันได้ว่าชนเผ่าดังกล่าวได้ตั้งรกรากอยู่บนพื้นที่นี้มาหลายร้อยปีแล้ว ซึ่งตามวิถีชีวิตของชาวปากกญอ ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเกษตรที่เรียกว่า “ไร่หมุนเวียน” อยู่บริเวณภูเขา

1.2 กลุ่มชนเผ่าอื่น ๆ ที่อพยพมาจากทางเหนือตั้งแต่ พ.ศ.2493 กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ได้เริ่มอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอคลองลาน ตั้งแต่พ.ศ.2493 โดยเริ่มมีเข้ามาเป็นระยะ ๆ จนกระทั่งในปี พ.ศ.2525 จึงได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผืนป่าคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นอุทยานแห่งชาติคลองลาน และอุทยานแห่งชาติแม่เงก-แม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์ และต่อมาในปี พ.ศ.2527 จึงได้ประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติดังกล่าว ทำให้เกิดการซ้อนทับพื้นที่ของหมู่บ้านกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา ทางภาครัฐประมาณการว่ากลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเหล่านี้ได้สร้างปัญหาการบุกรุกป่า ทำลายป่าต้นน้ำลำธาร ทำให้เลื่อนลอยจนก่อให้เกิดปัญหาต่อทรัพยากรธรรมชาติ

2. ยุคสมัยแห่งการต่อสู้เพื่อการดำรงชีพ ที่สืบเนื่องมาจากคำสั่งจากรัฐให้อพยพชนชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาให้ลงมาจากบนภูเขาเพื่อมาอยู่ในสถานที่ที่รัฐจัดสรรให้ เพื่อประกาศเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยใน พ.ศ.2527-2529 คณะกรรมการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดกำแพงเพชร ได้มีการออกคำสั่งให้ดำเนินการอพยพชาวเขาไปยังพื้นที่ที่จัดสรรใหม่ในบริเวณอำเภอคลองลานและอำเภอใกล้เคียง ด้วยคำสั่งดังกล่าวดำเนินการอพยพกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาลงมายังพื้นที่ราบในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรจึงเกิดขึ้น โดยไม่ได้จัดสรรพื้นที่สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยที่ทำมาหากินให้กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา เป็นเหตุทำให้ชนชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาต้องรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนโดยผู้นำชนเผ่าต่าง ๆ เพื่อสิทธิในที่อยู่อาศัยและสิทธิในที่ทำมาหากิน ด้วยการเข้าถวายฎีกาต่อองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในคราวเสด็จประพาสที่จังหวัดกำแพงเพชรใน พ.ศ.2533 หลังจากนั้นจึงได้มีจดหมายมาจากสำนักพระราชวังให้มีการตรวจสอบตามที่แจ้งในฎีกา และภายหลังจึงได้รับการอนุโลมผ่อนปรนในการอยู่อาศัยสำหรับชาติพันธุ์

3. สมัยการมีอำนาจแห่งตนของชนชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา ที่มีระบบการปกครองโดยผู้นำกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือก กลุ่มชนชาติพันธุ์จะมีการปกครองกันเองในแต่ละชนเผ่าที่เรียกว่า “ผู้นำชนเผ่า” จะมีบทบาทสำคัญและสืบสานต่อจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ประกอบด้วยความเป็นชนเผ่า ความสามัคคี ความกลมเกลียว เพราะผู้นำชนเผ่า นั้นถือว่าเป็นผู้มีอำนาจในกลุ่มของตน เป็นผู้ที่สมาชิกในชนเผ่าได้คัดเลือก ตามมติของผู้เฒ่าผู้แก่ ที่ได้เห็นชอบแล้ว ดังที่ พอล กิลรอย (Paul Gilroy) ได้เสนอว่า ความเป็นชาติพันธุ์เป็นกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ที่ไม่มีวันจบสิ้น อัตลักษณ์สามารถซ้อนทับกันได้ ซึ่งทำให้คนสามารถเป็นสมาชิก หลาย ๆ ชุมชนได้ ไม่ต้องผูกติดกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ตายตัว (อานันท์, 2551) จากการที่ได้รับสิทธิพื้นฐานตามความต้องการของตนเองแล้ว ชนชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองแบบทางราชการและนำมาปรับประยุกต์ใช้กับชนเผ่าของตนเองในแต่ละชนเผ่า บ้างก็มีการรวมตัวรวมกลุ่มกันตามแนวทางที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานราชการและงานอื่น ๆ โดยมีการใช้หลักการแห่งการมีส่วนร่วมกับหน่วยงาน ซึ่งใน พ.ศ. 2537 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเยี่ยมราษฎร หมู่ที่ 1 บ้านสักงาม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และได้มีส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มราษฎรชาวไทยภูเขาชนเผ่าต่าง ๆ โดยให้แต่ละหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มอาชีพที่ชนเผ่าตนเองถนัด โดยใช้ชื่อว่า “โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่” จากนั้น พ.ศ.2542 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิโครงการหลวงเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ และจัดให้มีโครงการขยายผลสำเร็จโครงการหลวงเพื่อการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนพื้นที่คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร และโครงการขยายผลโครงการหลวงคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มชาวไทยภูเขาชาวไทยภูเขาที่ไม่มีเอกสารสิทธิในการถือครองที่ดิน ได้สิทธิในการใช้ประโยชน์เพื่อที่อยู่อาศัย เนื่องจากพื้นที่ทั้งหมดในพื้นที่โครงการคลองลานเป็นพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ (โซน E) ที่กรมป่าไม้ทำการกันพื้นที่ออกจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติคลองลาน และอุทยานแห่งชาติแม่วงก์

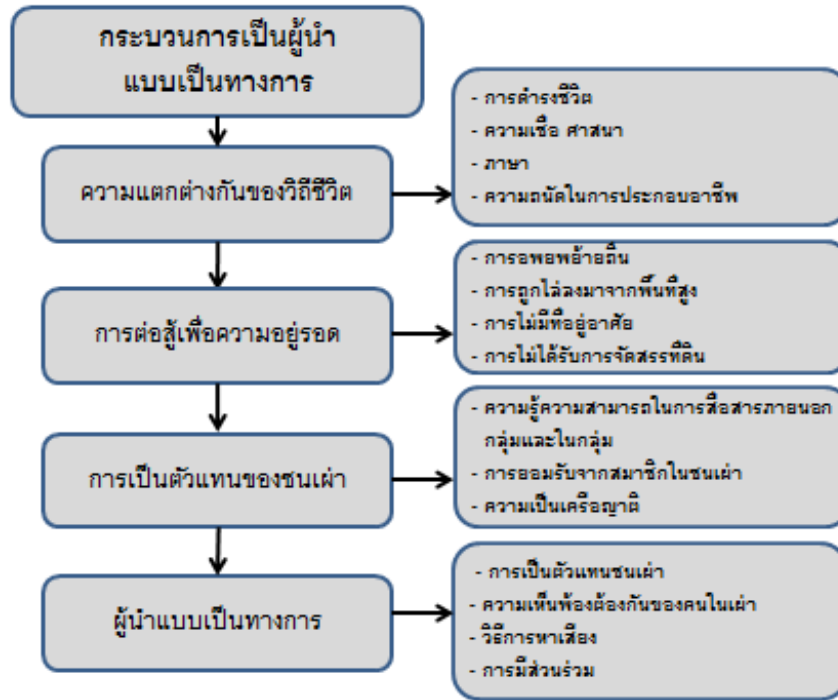
4. สมัยการเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ อันเป็นผลมาจากการกระจายอำนาจการปกครองลงสู่ท้องถิ่น พ.ศ. 2537 ได้มีการบัญญัติกฎหมายการปกครองท้องถิ่นขึ้นมา ชื่อว่าพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วน

ตำบล พ.ศ.2537 ซึ่งเป็นผลมาจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น แนวคิดเรื่องผู้นำแบบเป็นทางการ ได้มีปรากฏอย่างชัดเจน การส่งตัวแทนเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นตัวแทนในการปกครองท้องถิ่นของผู้นำชนเผ่าต่าง ๆ เริ่มเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้นำท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ ซึ่งจากการเรียนรู้ถึงการปกครองของตนเอง และท้องถิ่นของชนชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา ทำให้มีการปรึกษาหารือกันในชนเผ่าเบื้องต้นเสียก่อน เพื่อที่จะผ่านการพิจารณาในกลุ่มของตนเองก่อนและยอมรับด้วยกันว่าจะส่งสมาชิกเผ่าหรือผู้นำคนใดลงสมัครแข่งขันเลือกตั้ง เพราะการที่ตำแหน่งทางการปกครองว่างลงและมีการสมัครรับการเลือกตั้งในแต่ละครั้งจะต้องมีการแข่งกับคนไทย หลายกลุ่มรวมถึงชนชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าอื่นด้วย ในบางครั้งก็มีการฉีกพินาศกับคนไทย (พื้นราบ) ที่เป็นคู่แข่งชั้นฝ่ายตรงกันข้าม ซึ่งการต่อสู้ทางการเมืองท้องถิ่นด้วยการเลือกตั้งก็เกิดการแข่งกันกันอย่างถึงที่สุดเช่นเดียวกัน

ปัญหาในการขึ้นมาเป็นผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่นในปัจจุบันของชนชาติพันธุ์ มักจะมีปัญหาติดขัดที่เกิดจากนโยบาย อาทิ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ที่มีระบบแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จะมีลักษณะการเอื้อต่อชนชาติพันธุ์ที่ยากกว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้สืบเนื่องจากจำนวนผู้เข้ารับสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง

โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนั้นจะเป็นลักษณะการแบ่งเขตการปกครอง และสามารถลงรับสมัครได้ในทุกเขตที่มีจำนวนผู้สมัครมีถิ่นฐาน ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนประชากรเท่า ๆ กัน แต่ลักษณะของพื้นที่และการอาศัยอยู่จะมีความคาบเกี่ยวกันของกลุ่มคนไทยและชนเผ่า ต่าง ๆ

จากพัฒนาการของการเป็นผู้นำที่ผ่านมาของกลุ่มชนชาติพันธุ์ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทั้งในด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ด้านสังคมวัฒนธรรมและด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายของนักวิชาการว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและระหว่างส่วนประกอบของสังคมนั้น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชาวชนบท ชาวเมือง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวนี้ย่อมเกิดขึ้นในระดับกลุ่มบุคคลและในระดับสถาบันทางสังคมไม่ว่าจะเป็นในสถาบันครอบครัว เครือญาติ การสมรส การครองเรือนหรือสถาบันการเมือง เศรษฐกิจ (สุริชัย หวันแก้ว, 2549) และณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปลัมภ์ (2558) ที่ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม กลุ่มชน และยังได้สรุปว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะมองไปที่โครงสร้างหน้าที่ของระบบในสังคม กลุ่มชน ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะมองไปที่วิถีชีวิต ระเบียบแบบแผนที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ภาพที่ 1 กระบวนการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา
อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

สาเหตุและปัจจัยในการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอ คลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

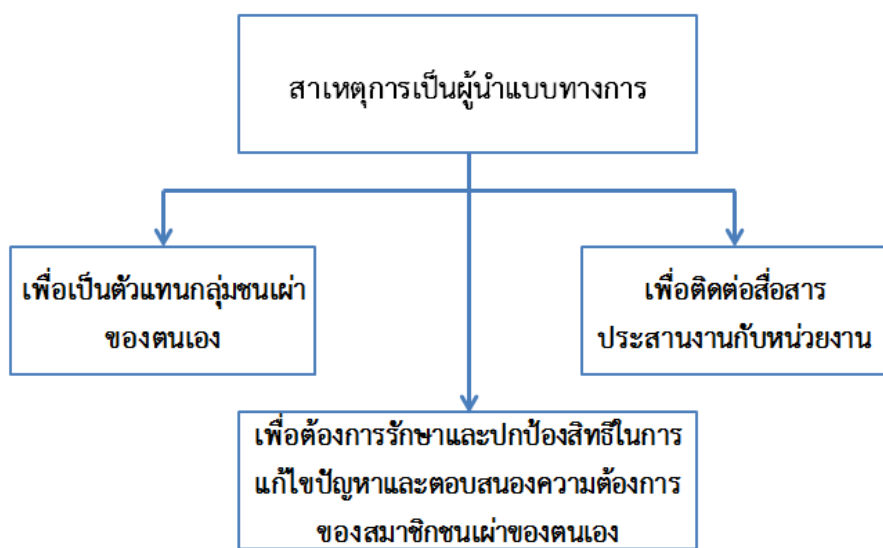
1. สาเหตุ

1.1 เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มชนเผ่าของตนเอง ในการรักษาสิทธิและผลประโยชน์ของชนเผ่าตนเองนั้นว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับชนชาติพันธุ์ชาวเขา ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อเป็นปากเป็นเสียงให้แก่สมาชิกชนเผ่าตนเอง ย่อมเป็นแสงสว่างที่เปิดโอกาสได้เข้าไปทำหน้าที่ในฐานะผู้นำแบบเป็นทางการ สามารถเข้าไปร่วมคิด ตัดสินใจ ตั้งประเด็นคำถาม สามารถโต้แย้ง อภิปรายปัญหาและความต้องการของคนในชนเผ่าตนเองได้

12. เพื่อการติดต่อสื่อสารและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยลักษณะภูมินิเวศ และภูมิวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันของชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในชนเผ่าแต่ละชนเผ่า เมื่อหน่วยงานราชการ หน่วยงานพัฒนา หรือหน่วยงานทางการปกครองด้านต่าง ๆ ได้มีการติดต่อสื่อสารเข้ามาในพื้นที่ก็จะช่วยสามารถสื่อสารกับสมาชิกชนเผ่าของตนเองได้ อุปสรรคอย่างหนึ่งที่สำคัญของชนชาติพันธุ์ คือ ภาษา ที่มักจะสื่อสารกันไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ตรงกัน มีความ

ยากลำบากในการที่จะต้องแปลความหมายทำความเข้าใจกับประเด็นต่าง ๆ ที่มีนโยบายเข้ามาสู่ชนเผ่าต่าง ๆ การรับสาร ส่งสาร และการสื่อสาร ผู้นำชนเผ่าจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนเป็นสื่อกลางระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงภายในสมาชิกชนเผ่าแต่ละชนเผ่าด้วย

1.3 เพื่อต้องการรักษาและปกป้องสิทธิในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของสมาชิกชนเผ่าตนเอง ปัญหาเรื่องปากเรื่องท้องของชนชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเขามักจะไม่ค่อยปรากฏ แต่สิ่งที่ชนชาติพันธุ์ชาวเขาแสวงหา คือ สิทธิและการดำรงรักษาไว้ซึ่งชาติพันธุ์ของตนเอง การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและเป็นผู้นำแบบเป็นทางการนั้น ผู้นำจะเป็นกระบอกเสียงเพื่อแก้ไขปัญหาของชนเผ่าตนเอง ทั้งในเรื่องสิทธิรับการจัดสรรที่อยู่อาศัยสิทธิในการรักษาพยาบาล สิทธิในการเข้าถึงบริการจากภาครัฐ รวมทั้งการดำรงรักษาความเป็นอัตลักษณ์ของชนเผ่า อาทิ การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งทางหน่วยงานราชการมักจะไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ในขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติพันธุ์เผ่าต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้นำที่เป็นทางการก็จะสามารถปกป้องเรียกร้องผลประโยชน์ของชนเผ่าตนเองได้อีกทางหนึ่ง

ภาพที่ 2 สาเหตุการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา
อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2. ปัจจัย

2.1 ปัจจัยด้านภาษา ภาษามีส่วนสำคัญในการที่จะเข้ามาสู่การเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ การสื่อสารด้วยภาษาไทยเพราะจะทำให้สามารถเข้าใจความหมาย นโยบายและแนวทางแห่งรัฐ รวมถึงการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงในแต่ละชนเผ่าด้วย

2.2 ปัจจัยด้านแรงจูงใจที่ต้องการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ความเสียสละถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเป็นผู้นำของชนเผ่า เพราะต้องทำหน้าที่ต่างๆ บางครั้งต้องดำเนินการแทนชาวบ้าน เป็นปากเป็นเสียงแทนชาวบ้าน คิดแทนชาวบ้าน เพื่อประโยชน์ของสมาชิกในชนเผ่าทุกคนเผ่า ดังงานเขียนของ Keyes (1979) นำเสนอว่า อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการหล่อหลอมที่มีมายาวนานของความรู้สึกร่วมกันในสายเลือด (shared descent)

2.3 ปัจจัยด้านการศึกษา การเรียนรู้ภาษาไทยจากระบบการศึกษาทำให้ชนชาติพันธุ์มีความรู้ความเข้าใจและสามารถสื่อสารได้ ถึงแม้ว่าจะเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในสถานการณ์ปัจจุบัน สำหรับผู้นำของชนเผ่าจะเป็นการศึกษาเพียงแค่ว่า การอ่านออก เขียนได้ พูดสื่อสารได้ ไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาในระดับสูง ซึ่งจะเห็นว่ากลุ่มผู้นำชนเผ่าส่วนใหญ่ในระดับการศึกษาจะมีตั้งแต่ ประถมศึกษาถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยในปัจจุบันชนเผ่าต่าง ๆ จะให้ความสำคัญกับการศึกษา เช่น จากการสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษา เพื่อมีคุณวุฒิติดตัว หลายชนเผ่าในปัจจุบันต่างมีการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาระดับสูง (ปริญญาตรีขึ้นไป) แต่ส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาแล้วก็จะหันไปประกอบอาชีพตามความรู้ที่ตนเรียนมา เช่น การเข้าการรับราชการครู เจ้าหน้าที่รัฐ พยาบาล บ้างก็ประกอบอาชีพธุรกิจของตนเอง เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นการวางรากฐานประการหนึ่งในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนเผ่า

ในทางกลับกัน พบว่า ผู้นำอย่างเป็นทางการนั้นต่างมีทัศนคติที่เห็นว่า ถึงแม้ความรู้จะมีความสำคัญ แต่การเข้ามาเป็นผู้นำนั้น ได้นำความรู้มาพัฒนาหมู่บ้านหรือไม่ หรือได้เรียนรู้มาแล้วนำความรู้มาแก้ไขปัญหาชาวบ้านได้หรือไม่

2.4 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ผู้นำชนเผ่าต่าง ๆ โดยส่วนมากแล้วจะมีลักษณะบุคลิกอุปนิสัยที่ใจกว้าง มีความอดทน พุดจาดี สามารถทนต่อกระแสแรงบีบคั้นได้

2.5 ฐานะความเป็นอยู่และคนในครอบครัว การเป็นผู้นำที่ต้องเสียสละเวลาของตนเองมาทำงานเพื่อส่วนร่วม เพื่อประโยชน์ของชนเผ่า ทำให้การมีความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวบางครั้งอาจจะไม่ราบรื่น ผู้นำบางชนเผ่าในอดีตต้องการให้มีการผลิตเปลี่ยนให้คนรุ่นใหม่ที่ยังไม่มีครอบครัว หรือสามารถบริหารเวลาให้กับครอบครัวได้ เพื่อตนเองจะได้มีเวลาให้กับครอบครัวของตนเอง ถึงแม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในชนเผ่า แต่ถ้าครอบครัวไม่เห็นด้วยก็จำเป็นต้องสละให้แก่ผู้ที่มีความเหมาะสม ผลการศึกษาใกล้เคียงกับของ ดวงพร พยัตตพงษ์ (2553) พบว่า สาเหตุที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตเทศบาลเกิดจากปัจจัยทางบุคลิกภาพส่วนตัว ประกอบกับปัจจัยด้านครอบครัวที่มีส่วนสนับสนุนในการให้ยอมรับและกำลังใจต่อการทำงานทางการเมือง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธันทรรัตน์ ปัญญาแก้ว (2556) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้สตรีเป็นผู้นำการเมืองท้องถิ่นในครั้งนี้ประกอบด้วยลักษณะเด่นเฉพาะตัวของสตรี ซึ่งบุคลิกดังกล่าวถือเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนในชุมชนที่จะเลือกสตรีเหล่านี้เป็นตัวแทนทางการเมืองท้องถิ่น ปัจจัยด้านครอบครัว ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ความเข้าใจ การให้กำลังใจ และการสนับสนุนของคนในครอบครัว

2.6 ปัจจัยด้านความเห็นพ้องต้องกัน ผู้ที่เป็นตัวแทนชนเผ่าหรือผู้นำชนเผ่า การที่จะได้รับการคัดเลือกมา ก็จะถูกพิจารณาว่ามีส่วนร่วมในชนเผ่าหรือไม่ เช่น ผู้นำบางคนเป็นประธานเยาวชนในชนเผ่ามาตั้งแต่ต้น จนได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนชนเผ่า โดยผู้ที่เป็นผู้นำชนเผ่าจะต้องทำงานมากกว่าผู้อื่น ทำด้วยจิตอาสาต้องการช่วยกลุ่มชนเผ่าของตนเอง ทำมาตั้งแต่ไม่มีตำแหน่ง และถึงแม้ในอนาคตจะไม่มีตำแหน่งก็วยังทำอย่างนี้เพื่อช่วยงานชนเผ่าต่อไป

2.7 ผลงานที่ผ่านมา การที่คนในชนเผ่าจะเลือกผู้นำก็จะดูจากผลงานที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร เพราะผลงานจะเป็นเครื่องพิสูจน์เชิงประจักษ์ได้ว่าบุคคลคนนั้นเป็นคนเช่นไร

ภาพที่ 3 ปัจจัยการเป็นผู้นำแบบทางการของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

1. การเข้าร่วมประชุม การร่วมประชุม ปรึกษาพูดคุย การหาข้อยุติ มักจะดำเนินการผ่านกลุ่มชนเผ่าของตนเองก่อน ซึ่งจะมีการให้ความร่วมมือกันภายในชนเผ่า นอกจากนี้การเข้าร่วมประชุมในลักษณะของส่วนกลาง เช่น การประชุมระดับหมู่บ้าน การประชุมประชาคม การประชุมประจำเดือนของกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ผู้ที่จะเข้าร่วมประชุมจะเป็นผู้ที่ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผู้นำ (ตัวแทน) ชนเผ่าของตนเอง

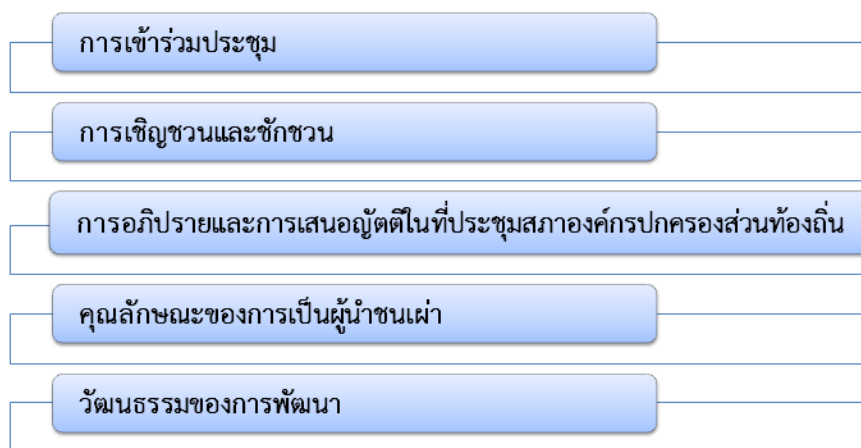
2. การถูกเชิญชวนและการชักชวน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาที่ได้เข้ามาสู่สนามการแข่งขันทางการเมืองท้องถิ่น จะเกิดจากการถูกเชิญให้เข้ามาเป็นตัวแทน (ชนเผ่า) เพื่อลงสมัครรับสมัครเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีจัดให้มีการเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าผู้สมัครจะมีจำนวนสมาชิกภายในชนเผ่าไม่น้อยแต่ก็ให้ความสนใจและความสำคัญ นอกจากนี้การถูกชักชวนให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีการแข่งขันกันเอง โดยการเตรียมทีมเพื่อลงรับสมัครเลือกตั้ง ผู้นำที่เป็นคนไทย (พื้นราบ) จะชักชวนให้เข้าร่วมทีมสมัครลงแข่งขันเลือกตั้ง

3. การอภิปรายและการเสนอญัตติในที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจลงสู่การปกครองท้องถิ่นได้เปิดโอกาสให้ผู้นำการเมืองท้องถิ่น(ชนชาติพันธุ์) ที่เข้าไปนั่งอยู่ในสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แสดงออกตามความคิด สามารถแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และได้พูดคุยปรึกษากับสมาชิกในที่มงานทำให้เกิดกิจกรรมทางการเมืองอย่างสมบูรณ์โดยไม่ถูกลดทอนสิทธิ์

4. คุณลักษณะของการเป็นผู้นำชนเผ่า การอำนวยความสะดวกด้านการพัฒนาจากภาครัฐที่ส่งผลมายังชนชาติพันธุ์ จำเป็นต้องมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของชนชาติพันธุ์ อาทิ ด้านสิทธิในการถือครองที่ดิน ด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือจากงานพัฒนาของภาครัฐ ตามโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องมีการสื่อสาร การเขียนโครงการพัฒนา และอื่น ๆ ผู้นำชนเผ่าแต่ละชนเผ่าจะต้องคัดเลือกผู้ที่มีคุณลักษณะในการนำที่ดี มีความพร้อมเข้ามาเป็นตัวแทนเพื่อติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ

5. วัฒนธรรมของการพัฒนา พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของการพัฒนาในยุคของการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมแต่ละชนเผ่าจะใช้วัฒนธรรมของชาวเขาของเขาเอง แต่เมื่อมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น ทำให้มีกิจกรรมด้านการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และทำให้ชนชาติพันธุ์ได้รับวัฒนธรรมของการพัฒนาตามไปด้วย

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

ภาพที่ 4 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ข้อเสนอแนะ

1. ด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาอำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นฐานความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มในตาละชนเผ่า มีฐานในเรื่องของการเป็นตัวแทน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต ควรที่จะมีการให้ความรู้หรือพัฒนากลุ่มชนเผ่าเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
2. หน่วยงานดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน และเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและประโยชน์สูงสุด ควรจะใช้ฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้นำดำเนินงานร่วมด้วยในฐานะที่ดูแลประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่รับผิดชอบ และกลุ่มชาติพันธุ์เองก็เป็นผู้ที่มีส่วนบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปลักษณ์. (2558). เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. สาขาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ดวงพร พยัตตพงษ์. (2553). ความเป็นสตรีกับการเป็นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษานายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธันท์รัตน์ ปัญญาแก้ว. (2556). ปัจจัยและกระบวนการที่เกี่ยวกับการยอมรับให้สตรีเป็นผู้นำการเมืองท้องถิ่น. ศีลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ. (2546). รัฐชาติ และชาติพันธุ์. เชียงใหม่: สำนักส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 จังหวัดเชียงใหม่.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2549). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2551). “พหุวัฒนธรรมในบริบทของการการเปลี่ยนผ่านทางสังคมและวัฒนธรรม” ในบทความแนวคิด ชาตินิยมกับพหุวัฒนธรรม. เชียงใหม่: ศูนย์ภูมิภาคด้านสังคมศาสตร์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Keyes, Charles F. (1979). Ethnic Adaptation and Identity: The Karen on the Frontier with Burma. Pennsylvania : Institute for the Study of Human Issues.